

מתוך דברי פרופסור אליעזר לדרמן

דקאן הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' אריאל רוזן-צבי ז"ל כיהן כדקאן הפקולטה למשפטים (בשנים תשנ"ב-1991 – תשנ"ו-1996), בעת תחילת התרחשותה של המהפכה המשפטית, המוכרת כהליך החוקתיזציה. ראשיתה של טלטלה משפטית גדולה זו במעשי חקיקה של חוקי היסוד החדשים, והמשכה בתהליך פסיקה אינטנסיבי, המעצב מחדש את זכויות האדם בארץ, מפיל גבולות בין ענפי המשפט, ומצעיד אותנו לראיה ערכית, שונה וכוללת של המשפט. אריאל ז"ל ינק מהמהפכה המשפטית והזין אותה בעבודתו המחקרית הענפה והברוכה. יתר על כן, מהפכה זו הותירה את רישומה על תפיסת עולמו, ויתכן אפילו שבה נמצא גם את אחד הקטליזטורים למהפך הפנימי הגדול אותו הוא חולל בחיי הפקולטה. המהפך הפקולטטיבי שאריאל ז"ל כה התגאה בו, ובצדק, חבק מישורים רבים המשלימים זה את זה. הוא התבטא, בין היתר, בשינויים מסיביים בתכני הלימוד תוך התמודדות עם המציאות המשפטית המשתנה; בהעשרה גדולה ובגיוון מרשים של מקצועות ההוראה; בקליטת דור מורים צעיר ומוכשר, שהפך באחת את פני הפקולטה; בתרומה גדולה לשינוי פני הספרייה והפיכתה למקום מרהיב לקניית דעת; בהעשרת מערך המיחשוב, לרבות הוספת כתות מחשב, עשרות עמדות מחשב ומערך תקשורת משוכלל; בתכנון גידול כתות הלימוד וכתות הסמינריונים; בהבאת משפטנים מהשורה הראשונה בעולם כמרצים אורחים לפקולטה; בביסוס קשרים בינלאומיים עם אוניברסיטאות חשובות מעבר לים, לרבות יצירת מסגרת לכנסים משותפים ולחילופי סגל וסטודנטים עמם; בהחדרת רעיון האפליה המתקנת לפקולטה תוך יצירת קבוצת קבלה מיוחדת לאוכלוסיות חלשות בחברה הישראלית, ובראשן בני ובנות עירות הפיתוח והשכונות. תהליך מרשים וחובק זה, מותיר את הפקולטה כמוסד חדשני, עשיר בתפיסות אינטלקטואליות, אינטגרטיביות ואינטרדיסיפלינריות. הכל מודים כי היום בית מדרשנו הוא אחד משני המוסדות המצויינים להוראת משפטים בארץ, אם לא הטוב שבהם.

הרשו לי להוסיף נימה אישית על אריאל רוזן-צבי ז"ל, האדם, הרע והמורה שהיה כאח לי. אריאל, האיש החכם, החזק והאמיץ, שכולנו

הכרנו בכוחו, ביושרו ובתבונתו ונשאנו אליו עינים. אריאל החבר, שכה אהבתי את צחוקו, עיניו המאירות, ואת הנימה החייכנית והצינית לפרקים שעלתה מדבריו. אריאל, איש המשפחה שהמבט האוהב משתלט על הוויתו כאשר נכדותיו הקטנות מתקרבות אליו, וטון דיבור רך ופייסני כובשו כליל עת פונה הוא לרעיתו ולבניו.

היה באריאל שילוב מרתק. בהשקפת עולמו שלטו הליברליזם, חוסר הדוגמטיות, הנכונות שלא לדבוק בקיים והיכולת להקשיב ולהשתנות. תמיד היה נכון לצעוד עם רוח הזמן והתנאים המשתנים. והדברים נכונים היו מבחינת אריאל ביחסי דתיים-חילוניים, יהודים-ערבים, מעמד המשפחה והאשה, ובשורת נושאים ארוכה נוספת. אולם בצד פתיחות וגמישות זו היתה באריאל תמיד מוכנות אדירה וחסרת פשרות להתמודד בלא חת על השקפותיו, לרבות יציאה למלחמות קשות, ולא אחת מלחמת מיעוט של אדם יחיד בממסד גדול ומאורגן.

אכן, שילוב נהדר: איש משפחה אמיתי וחבר מקסים. אינטלקטואל הדוגל בהומניזם של פשרה, בגישור ובויתור, המיועדים להדגיש את המשותף, ובצידם אומץ, עקשנות וכח להתמודד על האמונה בצדקת הדרך, גם בשעות קשות. אריאל, שאהבה, כיבוד הזולת וההכרה שאין לדבוק ביש ובקיים, הזינו אצלו שאיפה מתמדת לסגור פערים. אדם דתי-יוצר, החי באמונתו בסביבה חילונית מובהקת, בהרמוניה מלאה עם ידידים שאינם שומרי-מצוות, ובונה באורח חייו ובנועם התנהגותו, אולי אפילו מתוך תחושת שליחות, את הגשר החיוני כל-כך בחברה הישראלית.

פעילות אקדמית וצבורית

בשנותיו האחרונות, עת שימש דקאן בפקולטה למשפטים, היה פרופסור רוזן-צבי יושב ראש או חבר ועדות אקדמיות וצבוריות רבות. ואלה מקצתן:

- 1992 — חבר הסניף האקדמי של הועדה הממשלתית בעניין הפלשמורה.
- משנת 1993 — חבר הועדה האקדמית של המכון להשתלמות שופטים שעל יד בית המשפט העליון.
- משנת 1993 — יושב ראש הועדה האקדמית של המרכז לענייני משפחה.

- משנת 1993 – יושב ראש הועדה האקדמית של המרכז לענייני משפחה.
- משנת 1993 – יושב ראש הוועדה הצבורית לקביעת משכורתם של חברי כנסת שעל-יד הכנסת.
- משנת 1993 – חבר הועדה המדעית לוועידה הבינלאומית בנושא: "ילדים במצוקה".
- משנת 1993 – חבר Academic Council of the Morris E. Curiel Center for International Studies.
- משנת 1993 – חבר Council of the International Association of Jewish Lawyers and Jurists.
- ינואר 1994 – חבר הועדה ל"מזונות ילדים" מיסודו של שר המשפטים.
- פברואר 1994 – חבר המועצה הארצית למעמד האשה בישראל מטעם ראש הממשלה.
- מרץ 1994 – יושב ראש המועצה הארצית למעמד האשה בישראל מטעם ראש הממשלה.
- 1994 – חבר הועדה האקדמית של המרכז הבינתחומי ללימודי עסקים, משפט וטכנולוגיה.

רשימת פרסומים

פרופסור רוזן-צבי היה חוקר-משפטן בעל שיעור קומה בינלאומי. להלן רשימת פרסומיו העיקריים:

ספרים:

1. ברירת הדין באחריות שלוחית בנזיקין – תשל"ג 1973.
2. יחסי ממון בין בני זוג – תשמ"ב 1982.
3. בתי הדין הרבניים: פתרונות לבעיות אישות – תשמ"ו 1986.
4. דיני המשפחה בישראל: בין קודש לחול – תש"ן 1990.
5. עורך ראשי, השנתון למשפט הישראלי – 1992-1996.